

Enschedeërs lieten eeuwen lang in de Noordmolen hun graan malen

De oude stadsmolen, De Noordmolen, heeft gestaan op de Brinkgaarden aan de Molensteeg ongeveer tegenover de Niermangang. Wanneer de molen precies gebouwd is, is niet bekend. In ieder getal tussen 1299 en 1418. Voor het plaatsen van de molen werd toestemming verleend door de bisschop van het Sticht. Later werd het recht om vergunning te geven tot het bouwen van een molen overgenomen door Ridderschap en steden.

De Noordmolen had nog geen bewegende kap, zodat de wieken naar het noordwesten gekeerd waren om zo van zoveel mogelijk wind verzekerd te zijn. De bewegende kap werd pas tegen het einde van de zestiende eeuw, vermoedelijk in Vlaanderen, uitgevonden. De burgers van Enschede waren verplicht hun koren in de stadsmolen te laten malen. De molen was eigendom van de stad en werd tot 1781 onderhands en later publiek verpacht. De opbrengst van de molen maakte een belangrijk deel uit van de inkomsten van de stad.

De Molenstraat, gezien vanaf de Hengelosestraat met rechts de discotheek Ohia, de plek waar de Noordmolen heeft gestaan. Op de achtergrond de toren van de St. Jozefkerk.

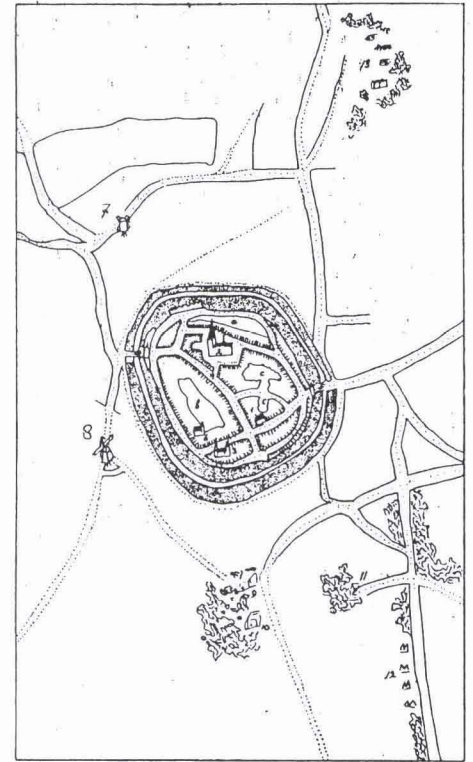
Verbrand

Tijdens de oorlog tussen de Gelderse troepen van Hertog Karel van Gelre en bisschoppelijke troepen welke gelegerd waren te Oldenzaal, werden regelmatig door bisschoppelijke benden strooptochten ondernomen, waardoor de omgeving van de stad Enschede meer dan eens geplunderd werd.

In 1523 moest ook de Noordmolen het ontgelden en ging in vlammen op. De molen werd echter na 1531 herbouwd.

Johan Anton Diederik Varwijk, molenaar, geboren te Almelo 11 november 1821, pachter van de beide stadsmolens, de Noordmolen en de na 1542 gebouwde Zuidmolen, verzocht het gemeentebestuur in maart 1857 om ontheffing van de pachtovereenkomst met ingang van juni 1857. De raad besloot hierop de molens publiek te verkopen of te verpachten, hetgeen echter mislukte.

Onderhands werden toen de molens per 1 juli 1857 voor de tijd van 2 1/2 jaar, dus tot 1 januari 1860 verpacht voor f200,- per jaar aan de molenaars Heusinkveld en Reudink.

Een oud kaartje van het omwalde stadje Enschede met toen nog buiten de bebouwde kom de Noordmolen(7) en de Zuidmolen(8).

Afgebroken

In juli 1858 werden beide molens echter voor afbraak verkocht aan Johan Bernard Elfering uit Gildehaus voor f1.500,-. Met Elfering werd overeengekomen, dat de molens vóór 1 november 1858 moesten zijn afgebroken.

Met de Noordmolen is dat inderdaad gebeurd. Hij vroeg echter toestemming om de Zuidmolen weer in bruikbare staat te brengen. Het terrein waarop de Zuidmolen weer in bruikbare staat te brengen. Het terrein waarop de Zuidmolen stond werd in 1859 eveneens door hem gekocht.

Ties Wiegman

De voorgaande artikelen in de nummers 2 (Zuidmolen), 13 (Reudinkmolen), 14 (Rietmolen) en 21 (Noordendorpmolen).